

Halina KOŚĘTKA, Maria PIDŁYPCZAK-MAJEROWICZ, Krzysztof WOŹNIAKOWSKI,
Lidia IPPOLDT, Marek KOLASA, Lilia KOWKIEL, Urszula LISOWSKA-KOŻUCH,
Iwona PIETRYKIEWICZ, Piotr KRYWAK, Michał ROGOŹ

Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa
Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie

---

Kształcenie studentów dla potrzeb bibliotek publicznych w Instytucie Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie

I. Środowisko istotne dla rozwoju bibliotek publicznych województwa małopolskiego

Województwo małopolskie według danych statystycznych za 2008 rok liczy blisko 3.240.000 mieszkańców osiedlonych na powierzchni 15.183 km², stanowiącej ponad 2,6% powierzchni Polski. Strukturę administracyjną województwa tworzą:

- 22 powiaty, w tym 3 grodzkie (Kraków, Nowy Sącz, Tarnów) i 19 ziemskich (bocheński, brzeski, chrzanowski, dąbrowski, gorlicki, krakowski, limanowski, miechowski, myślenicki, nowosądecki, nowotarski, olkuski, oświęcimski, proszowski, suski, tarnowski, tatrzański, wadowicki i wielicki),
- 59 miast, w tym 3 na prawach powiatu (patrz wyżej),
- 42 gminy miejsko-wiejskie,
- 125 gmin wiejskich,
- 1824 wsie, w tym wiele historycznych,
- 1894 sołectwa.

Województwo małopolskie leży w dolinie Wisły, graniczy z województwami śląskim, świętokrzyskim, podkarpackim, na południu z Republiką Słowacji. Południowa część województwa to tereny górskie: Tatry z Podhalem, Pieniny, Gorce, liczne pasma Beskidów, od zachodu otacza je Kotlina Oświęcimska, od wschodu Kotlina Sandomierska, od północy Jura Krakowsko-Częstochowska i Niecka Nidziańska.

Pod względem gospodarczym województwo małopolskie jest zróżnicowane, zajmuje czwarte miejsce w kraju; Istotną rolę odgrywają tu:

- przemysł (hutnictwo, przemysł spożywczy, paliwowy, chemiczny, budownictwo),
- rolnictwo (ponad 58% ogólnej powierzchni województwa zajmują ziemie rolne),
- turystyka (skupiona w dużych miastach: Kraków, Tarnów, Nowy Sącz, Ojców, Oświęcim),

- lecznictwo (uzdrowiska i sanatoria: Krynica, Muszyna, Piwniczna, Wysowa, Żegiestów).

Turystyka i działalność uzdrowiskowo-sanatoryjna to bardzo mocne atuty województwa.

Ludność jest zróżnicowana etnicznie, dużą grupę stanowią górale tatrzańscy, pieśnińscy, Lachy sądeckie, Łemkowie, także Romowie.

Województwo dysponuje ok. 40 uczelniami wyższymi publicznymi i niepublicznymi, działającymi w Krakowie i większych miastach (np. Nowym Sączu, Nowym Targu, Tarnowie, Brzesku), w których studiuje ponad 180 tys. osób, uczelnie zatrudniają 11 tys. pracowników naukowo-badawczych.

Kształcenie bibliotekarzy w województwie małopolskim odbywa się na studiach I, II i III stopnia w systemie stacjonarnym i niestacjonarnym w dwóch uczelniach Krakowa: Uniwersytecie Jagiellońskim i Uniwersytecie Pedagogicznym. Rocznie obie uczelnie opuszcza ok. 100 absolwentów legitymujących się tytułem magistra, studia podyplomowe z zakresu informacji naukowej i bibliotekoznawstwa kończy w obu uczelniach średnio ok. 60 osób. Mimo że wzrosła liczba bibliotekarzy z ukończonymi studiami wyższymi (ponad 40%), to nadal jeszcze 1/3 zatrudnionych w bibliotekach gminnych i gminno-miejskich posiada wykształcenie średnie. W 2008 roku blisko 40 osób z bibliotek publicznych podjęło studia magisterskie i podyplomowe na kierunku *informacja naukowa i bibliotekoznawstwo*.

Sieć bibliotek publicznych w województwie małopolskim w 2008 roku tworzyły: 182 biblioteki, 572 filie, 82 filie i oddziały dla dzieci, 62 punkty biblioteczne oraz 38 placówek bibliotecznych, działających w połączeniu z ośrodkami kultury. Najwięcej bibliotek gminnych znajduje się na terenach powiatów górskich i rolniczych.

Stan zbiorów w bibliotekach województwa małopolskiego w 2008 roku wynosił ogółem: 10.962.097 jednostek inwentarzowych, w tym zbiory specjalne 233.823 jednostek, 63.021 czasopism oprawnych.

Komputeryzacja objęła 480 placówek, w tym 106 bibliotek gminnych, 37 miejsko-gminnych i 296 filii bibliotecznych. Brak komputerów ujawnia 20 bibliotek. Dostęp do Internetu mają 182 biblioteki (z 299 filiami), czytelnicy mają dostęp do Internetu w 172 bibliotekach (z 268 filiami). Biblioteki skomputeryzowane wykorzystują oprogramowania: PROLIB, SOWA, LIBRA, MAK, BIBLIOTEKA 2000, ISIS, PATRON, SIB.

Wśród wymienionych bibliotek 113 placówek realizowało program przyjazny dla swoich czytelników, dostarczając osobom starszym, chorym i niepełnosprawnym książki do domu.

Koordynatorem działań bibliotek publicznych w terenie jest Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Krakowie¹.

¹ Na podstawie: *Rocznik Statystyczny GUS Rzeczypospolitej Polskiej 2008. Rok 68. Dz. 14: Nauka i technika. Społeczeństwo informacyjne*. Warszawa 2008; CD-ROM, *Rocznik statystyczny województwa Małopolskiego*. Kraków 2008; CD-ROM, *Informator Nauki Polskiej. T. 2 i 4*. Warszawa 2008; CD-ROM, *Sprawozdanie Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Krakowie za rok 2008* [online], [dostęp: 10.05.2010]. Dostępny w WWW: <http://www.wrotamalopolski.pl/NR/rdonlyres/831521DD-57D0-406C-9793-5BC61B56B0B6/510787/sprawozdanie2008.pdf>; H. Grzywacz: *Zagadnienia badawcze prac magisterskich i licencjackich napisanych w Instytucie Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Akademii Pedagogicznej w Krakowie*. „Annales Academiae Paedagogicae Cracoviensis. 47 Studia ad Bibliothecarum Scientiam Pertinentia 5”. Kraków: Wydaw. Naukowe Akademii Pedagogicznej 2007, s. 90-108.

II. Realizowane treści

W Instytucie Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie prowadzone jest kształcenie i doksztalcanie studentów dla potrzeb różnego typu bibliotek, w tym także dla sieci bibliotek publicznych. Obecnie kształcenie to odbywa się w ramach następujących typów studiów: jednolitych, pięcioletnich studiów magisterskich (stacjonarnych i niestacjonarnych); dwustopniowych studiów stacjonarnych, ze specjalnością nauczycielską i nienauczycielską oraz niestacjonarnych, ze specjalnością nienauczycielską. Równie istotne dla kształcenia i doskonalenia przyszłych, a także pracujących bibliotekarzy są kwalifikacyjne studia podyplomowe z zakresu bibliotekoznawstwa, prowadzone zarówno w Krakowie, jak i Rybniku oraz Limanowej. Ze względu na zapotrzebowanie środowiska bibliotekarskiego uruchomiono kurs doskonalący z zakresu biblioterapii, przygotowujący słuchaczy do prowadzenia zajęć praktycznych w tym zakresie. Formami doskonalącymi, adresowanymi do bibliotekarzy różnego typu bibliotek, są również jedyne w Polsce studia podyplomowe dotyczące architektury informacji i doskonalące studia z zakresu edytorstwa.

Kształcenie przyszłych pracowników sieci poszczególnych typów publicznych bibliotek samorządowych uwzględniane jest w treściach programowych objętych obowiązującymi standardami kształcenia absolwentów informacji naukowej i bibliotekoznawstwa oraz przedmiotami uzupełniającymi, realizowanymi w ramach istniejących specjalizacji, a także opcjonalnych bloków kursów, proponowanych zarówno w ramach I, jak i II stopnia kształcenia.

W ostatnim czasie braki dotyczące kształcenia kadr dla potrzeb bibliotek publicznych stają się coraz bardziej widoczne. Dotychczasowe kształcenie w naszym Instytucie uwzględniało zawsze specjalizację *Biblioteki publiczne*, niestety zmiany programowe wymogły jej likwidację. W związku z tym powstała luka w kształceniu bibliotekarzy dla potrzeb tego typu placówek. Małopolskie środowisko bibliotekarzy publicznych boleśnie odczuło także likwidację jedynej w regionie pomaturalnej szkoły kształcącej bibliotekarzy. Współpracujący z Instytutem dyrektorzy bibliotek publicznych sygnalizują od dłuższego czasu problem braku wykwalifikowanej kadry w ich placówkach.

Mając na uwadze zarówno *Ustawę o bibliotekach*, jak i *Ustawę o samorządzie terytorialnym*, kadra akademicka Instytutu dba o obecność treści związanych z funkcjonowaniem bibliotek publicznych w regionie w realizowanych przedmiotach objętych programami studiów oraz wdrażanych w praktyce. Odbywa się to przy aktywnej i wielopoziomowej współpracy z najbliższym środowiskiem bibliotekarskim.

Zgodnie z zadaniami przypisanymi bibliotekom publicznym prowadzonym przez jednostki samorządu terytorialnego, podstawową ich funkcją jest „zaspokajanie potrzeb oświatowych, kulturalnych i informacyjnych” oraz „uczestnictwo w upowszechnianiu wiedzy i kultury”. Stąd tak istotne staje się włączenie do treści kształcenia przyszłego bibliotekarza tam zatrudnionego, wiedzy przygotowującej go do podjęcia wysiłku sprawnego organizowania pracy biblioteki publicznej na każdym poziomie (gminnej, powiatowej, wojewódzkiej).

Gromadzenie, opracowywanie i udostępnianie materiałów bibliotecznych, a zwłaszcza informacji o własnym regionie, wymaga odpowiednich umiejętności biblioteczno-bibliograficznych. Powoduje to konieczność włączenia do programów kształcenia treści uwzględniających specyfikę pracy w tych placówkach.

W odpowiedzi na zapotrzebowanie środowiska bibliotekarskiego w Instytucie realizowana jest koncepcja kształcenia bibliotekarskiego, zawierająca nie tylko treści objęte standardami kształcenia, ale i rozszerzona, uwzględniająca potrzeby różnych typów bibliotek. Tak więc szeroko pojęte zagadnienia stricte bibliotekarskie skupiają się na uporządkowaniu wiedzy studenta w zakresie obowiązującego prawa i normalizacji bibliotecznej, metodyki pracy w różnego typu bibliotekach, z widocznym naciskiem na potrzeby młodego użytkownika informacji oraz czytelnika o specjalnych potrzebach informacyjnych, a także automatyzacji procesów bibliotecznych, organizacji i zarządzania tymi placówkami.

Do grupy przedmiotów podstawowych należą: *Analiza i opracowanie dokumentów, Bibliotekarstwo i automatyzacja bibliotek, Organizacja i zarządzanie bibliotekami, Ocena usług informacyjnych, Systemy informacyjno-wyszukiawcze, Projektowanie systemów informacyjnych, Źródła informacji, Nauka o informacji, Użytkownicy informacji, Technologia informacyjna, Projektowanie systemów informacyjnych, Czytelnictwo, Biblioterapia*. Realizowane są one na studiach I stopnia. Przedmioty te pozwalają studentom zdobyć niezbędne w pracy każdej biblioteki umiejętności: w zakresie polityki gromadzenia księgozbioru, w tym profilowania księgozbioru w danym typie biblioteki, ewidencji zbiorów, opracowania formalnego i rzeczowego różnego typu dokumentów, funkcjonowania systemów informacyjno-wyszukiawczych, znajomości metodyki bibliograficznej (bibliografii terytorialnych, regionalnych i lokalnych opracowywanych w ujęciu podmiotowym, jak i przedmiotowym), kształtowania umiejętności informacyjnych pracowników bibliotek, samodzielnego przygotowania stron WWW, automatyzacji procesów bibliotecznych (standardów obowiązujących w bibliotecznych systemach zautomatyzowanych – format MARC21, normy ISO, DublinCore)², funkcjonowania sieci bibliotecznych, poznawania baz danych i katalogów centralnych, prowadzenia dokumentacji bibliotecznej, metodyki pracy z czytelnikiem indywidualnym, zbiorowym i zespołowym, z uwzględnieniem nacisku na czytelnikiem specjalnym.

W drugim etapie kształcenia nacisk kładzie się na zdobywanie umiejętności z zakresu: funkcjonowania bibliotek w Unii Europejskiej i regionalnych centrów informacji, konstruowania narzędzi do badań potrzeb bibliotek i użytkowników informacji, problematyki bibliotek cyfrowych³, zapoznawania studenta z przepisami prawa autorskiego, przemianami współczesnej książki i zasadami funkcjonowania szeroko pojętego rynku książki, digitalizacją jako nową formą przechowywania i udostępniania tekstów, rynkiem e-booków i audiobooków, strategiami marketingowymi na rynku książek. Wskazane wyżej treści mają na celu teoretyczne poznanie sygnalizowanych kwestii, jak i ich praktycznego aspektu.

Znaczącym elementem w tym zakresie jest także organizacja tzw. opcjonalnych bloków kursów w ramach I i II stopnia studiów, które pozwalają studentowi wybrać

² W. M. Kolasa, M. Król: *Systemy dla bibliotek publicznych i kryteria ich ewaluacji. Raport 2006/2007*. [W:] *Praktyczne aspekty automatyzacji bibliotek publicznych*. Warszawa: Wydaw. SBP 2007, s. 93-115; W. M. Kolasa, M. Rogoż: *Polskie programy biblioteczne dla małych i średnich bibliotek publicznych. Raport 2002*. [W:] *Komputeryzacja i informacja elektroniczna w bibliotekach publicznych*, red. E. Górską. Warszawa: Wydaw. SBP 2003, s. 39-78.

³ W. M. Kolasa: *Biblioteki cyfrowe. Wstęp do problematyki*. [W:] *Nowe technologie w bibliotekach publicznych*. Warszawa: Wydaw. SBP 2009, s. 183-196; W. M. Kolasa: *Formaty hybrydowe w bibliotekach cyfrowych* [online]. [W:] *Materiały konferencyjne. Ogólnopolska Konferencja „Praktyczne aspekty tworzenia bibliotek cyfrowych”* (12 września 2008, Kraków). Kraków 2008 [online], [dostęp: 10.05.2010]. Dostępny w WWW: <http://mbc.malopolska.pl/dlibra/docmetadata?id=13394&from=publication&>.

odpowiedni profil kształcenia, zgodny z planowaną, a czasem już podjętą pracą w sieci bibliotek publicznych.

Szczególnie istotnymi dla zdobycia konkretnych umiejętności w zakresie funkcjonowania systemu informacyjno-bibliotecznego są m.in. takie przedmioty, jak: *Biblioteki w społeczeństwie informacyjnym*, *Kultura organizacyjna w bibliotekach*, *Regulacje prawne w działalności bibliotecznego i informacyjnego*, *Zarządzanie w bibliotekarstwie i polityce informacyjnej*, *Biblioteki w regionie*, *Współczesny rynek książki*, *Marketing w bibliotekarstwie i polityce informacyjnej* czy *Etyka zawodowa w pracy bibliotekarskiej i informacyjnej*.

III. Współpraca pracowników i studentów ze środowiskiem

Ważne miejsce w kształceniu przyszłych bibliotekarzy zajmują w Instytucie praktyki zawodowe, realizowane we wszystkich typach bibliotek. Praktyki odbywane corocznie w bibliotekach publicznych, w tym w małych bibliotekach samorządowych, pozwalają studentom poznać specyfikę pracy w środowisku lokalnym. Dopełniają je umiejętności nawiązywania współpracy z lokalnymi redakcjami gazet, nabyte podczas praktyk dziennikarskich (dziennikarstwo lokalne).

Instytut od wielu lat prowadzi aktywną współpracę z małopolskim środowiskiem bibliotecznym. Zwrócić należy uwagę na bliskie kontakty z Wojewódzką Biblioteką Publiczną w Krakowie, która sprawuje nadzór merytoryczny nad siecią 765 samorządowych bibliotek publicznych w Małopolsce. Warto podkreślić także wieloletnią współpracę pracowników Instytutu z Ośrodkiem Szkolno-Wychowawczym dla Dzieci Niewidomych i Niedowidzących w Krakowie.

Pracownicy Instytutu uczestniczą również w doszkąłaniu bibliotekarzy i wdrażaniu projektów z zakresu automatyzacji i organizowania bibliotek cyfrowych. W pracach dotyczących automatyzacji procesów bibliotecznego, a zwłaszcza organizacji i prowadzenia bibliotek cyfrowych (Małopolska Biblioteka Cyfrowa) oraz katalogów rozproszonych (Fidkar Małopolski), bierze udział dr W. M. Kolasa. Jest on również ekspertem w Komisji Automatyzacji Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, autorem cyklicznych raportów poświęconych analizie rynku systemów bibliotecznego, m.in.: *Systemów dla bibliotek publicznych i kryteria ich ewaluacji* (2007); *Polskich systemów bibliotecznego dla małych i średnich bibliotek* (2005); *Polskich programów bibliotecznego dla małych i średnich bibliotek publicznych* (2003). Z bibliotekami publicznymi współpracują również dr L. Ippoldt, związana z Towarzystwem Biblioterapeutycznym, prowadząca różne formy doszkąłania w zakresie biblioterapii dla pracowników sieci bibliotek publicznych oraz dr U. Lisowska-Kożuch, organizująca studenckie formy czytelnicze w filiach dla dzieci i młodzieży bibliotek publicznych (np. Miejska Biblioteka Publiczna w Skawinie). Formy te dotyczą także czytelnika niepełnosprawnego i w starszym wieku (Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Krakowie). Warto zwrócić uwagę, że zagadnienia regionalizmu są obecne również w licznych publikacjach pracowników Instytutu⁴.

⁴ *Polskie media lokalne na przełomie XX i XXI wieku. Historia, teoria, zjawiska. The Polish local press at the turn of the 20th and 21st centuries. History, theory, phenomena*, pod red. J. Jarowieckiego, A. Paszko, W. M. Kolasy. Kraków: Wydaw. Wojewódzka Biblioteka Publiczna 2007; W. M. Kolasa, M. Michalska: *Katalog małopolskich mediów lokalnych i regionalnych 2005*. Kraków: Wydaw. Wojewódzka Biblioteka Publiczna 2005; W. M. Kolasa: *Prasa Krakowa w dekadzie przemian 1989–1998. Rynek, polityka, kultura*. Kraków: Wydaw. Naukowe Akademii Pedagogicznej 2004; W. M. Kolasa, M. Rogoż: *Tysiąc książek o Krakowie*. [W:] *Encyklopedia Krakowa*,

Prowadzona dydaktyka przekłada się ponadto na działania podejmowane samodzielnie przez środowisko studenckie w ramach Studenckiego Koła Naukowego „Bibliolog” (konferencje studenckie, akcje czytelnicze, bookcrossing oraz inne formy aktywności).

Zainteresowanie problematyką regionalną widoczne jest również w tematyce powstających w Instytucie Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa prac magisterskich i licencjackich.

W latach 2005-2009 studia ukończyło 339 osób na studiach dziennych i 297 na studiach zaocznych. Analiza prac wykonanych przez studentów wskazuje na to, że zagadnienia związane z działalnością bibliotek i innych placówek kulturalnych regionu w znacznie większym stopniu interesowały studentów kształcących się w trybie zaocznym. W szczególności, w badanych latach napisano 41 prac (w tym 36 magisterskich i 5 licencjackich) dotyczących interesującej nas problematyki na studiach stacjonarnych (12%), podczas gdy na studiach niestacjonarnych powstało ich 143 (w tym 119 magisterskich i 24 licencjackich – 48%).

Tematy dotyczące bibliotek gminnych i wiejsko-gminnych opracowują głównie studenci niestacjonarni, którzy mają dostęp do dokumentacji bibliotecznej w miejscach zamieszkania. Należy przy tym zwrócić uwagę na fakt, iż mimo utrzymującej się, znacznej liczby osób podejmujących studia na kierunku *bibliotekoznawstwo i informacja naukowa*, znacznie mniej kandydatów wykazuje zainteresowanie kształceniem w systemie zaocznym. Jednym z głównych czynników, które o tym decydują, jest wprowadzenie w życie zasad procesu bolońskiego (podział na studia I i II stopnia). Koniecznie też trzeba podkreślić znaczenie wzrostu ilości godzin na studiach zaocznych związane z obowiązującymi standardami kształcenia oraz rosnący z tego powodu koszt studiów.

Realizowane przez absolwentów Uniwersytetu Pedagogicznego prace dyplomowe dotyczą m.in.: dziejów, organizacji i działalności bibliotek regionalnych, kształtowania ich księgozbiorów, modeli bibliotek dostosowanych do potrzeb różnych grup użytkowników, czytelnictwa w regionie, zagadnień prasy lokalnej i środowiskowej. Powstały więc np. prace poświęcone bibliotekom gminnym w Borzęcinie, Podegrodziu, Radoomyślu, Połańcu, Iwkowej, Muszynie, Starej Wsi, Niepołomicach, Wieliczce, Bochni, Olkuszu, Kluczach i in.

IV. Aktualne potrzeby w zakresie kształcenia

Nie negując uniwersalnych walorów obecnego kształcenia bibliotekoznawczego, zwrócić trzeba uwagę na potrzebę znacznego pogłębienia sprofilowanego przygotowania zawodowego pracowników sieci bibliotek samorządowych. Istotnym okazuje się bowiem tworzenie regionalnej płaszczyzny współpracy różnego typu placówek informacyjnych i kulturalnych w regionie, poczynając od najniższych szczebli. Małopolska jest tu regionem o potrzebach szczególnych, nasi słuchacze w większości wywodzą się z małych ośrodków, w których biblioteka publiczna pełni rolę, niejednokrotnie jedyne-go, lokalnego centrum kultury.

---

red. A. H. Stachowski. Warszawa-Kraków: Wydaw. Naukowe PWN 2000, s. 1123-1135; B. Góra: *Regionalne czasopisma bibliotekarskie wydawane w Polsce (1953-1985)*. Kraków: Wydaw. Naukowe WSP 1996.

O ile w małopolskich placówkach publicznych kadra bibliotekarska legitymuje się w 70% wykształceniem specjalistycznym, wyższym lub średnim⁵, to jednak nadal istotne jest podnoszenie kwalifikacji bibliotekoznawczych średniego personelu bibliotecznego. Warto również zaznaczyć konieczność zdobycia wykształcenia kierunkowego przez pozostałych pracowników tych bibliotek.

Z doświadczeń Instytutu wynika, że biblioteki gminne i powiatowe nie są zarządzane w nowoczesny czy menedżerski sposób. Ich pracownikom brakuje umiejętności współpracy z najbliższym środowiskiem lokalnym, organizowania ciekawych i oczekiwanych przez mieszkańców form aktywizacji użytkowników, zdobywania dodatkowych, pozabudżetowych funduszy na działalność, a przede wszystkim umiejętności promowania własnej placówki i w konsekwencji samej gminy. Dostrzegalne są również braki w zakresie sprawnego korzystania z dostępnych grantów unijnych na wyposażenie bibliotek w sprzęt, niezbędne oprogramowanie, tak istotne dla poprawy funkcjonowania placówki bibliotecznego, możliwości współpracy sieciowej i podniesienia atrakcyjności jednostki oraz budowania pozytywnego wizerunku biblioteki i bibliotekarza. Ważne wydaje się więc budowanie zintegrowanego systemu bibliotecznego na tym poziomie, wprowadzania nowoczesnych i skuteczniejszych niż do tej pory form komunikacji pomiędzy bibliotekarzami samorządowych bibliotek publicznych.

V. Propozycje modernizacji modelu kształcenia

W związku z powyższymi uwagami wydaje się, że potrzeby środowiskowe bibliotek samorządowych powinny przełożyć się na modernizację modelu kształcenia na poziomie akademickim. Mogłoby to przebiegać dwójako, z jednej strony poprzez zachowanie dotychczasowych przedmiotów z poszerzeniem treści dotyczących bibliotek gminnych, a z drugiej – tworzenia grupy samodzielnych nowych przedmiotów opcjonalnych. Nowe przedmioty powinny uwzględniać m.in. następujące treści:

- planowanie i organizacja nowoczesnych placówek bibliotecznego z uwzględnieniem potrzeb zmieniającego się konkretnego środowiska lokalnego;
- logistyka w polityce gromadzenia dla potrzeb bibliotek samorządowych niższego szczebla;
- wdrażanie bibliotekarzy do obsługi nowoczesnych programów komputerowych dla małych bibliotek publicznych;
- organizowanie lokalnych sieci bibliotecznego, regionalnych katalogów centralnych;
- podnoszenie kompetencji bibliograficznych w zakresie tworzenia prymarnych opisów dokumentów nieuwzględnianych w systemie bieżącej bibliografii narodowej;
- korzystanie z bibliografii dostępnych za pośrednictwem multiwyszukiwarek;
- kształtowanie umiejętności w budowie strategii marketingowej małej biblioteki samorządowej;
- podnoszenie kwalifikacji w zakresie zarządzania małą placówką oraz umiejętności skutecznej współpracy z przedstawicielami organów prowadzących.

⁵ *Czytelnictwo i biblioteki w regionie. Rola Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Krakowie* [online], [dostęp: 10.05.210]. Dostępny w WWW: <http://www.malopolskie.pl/Pliki/2009/biblioteki.pdf>.

Uwzględnienie proponowanych treści w programach studiów umożliwi stworzenie nowoczesnego, modelowego programu kształcenia, przygotowującego do zarządzania gminną biblioteką – lokalnym centrum aktywności oraz integracji.

Realizacja tych postulatów przez środowisko akademickie wymaga jednak znaczącego wzrostu nakładów finansowych, przede wszystkim na poprawę bazy dydaktycznej, w tym: sprzętu komputerowego i audiowizualnego, oprogramowania oraz literatury fachowej.